

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. Ігоря Сікорського»
ФАКУЛЬТЕТ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ

**Кафедра системного програмування та спеціалізованих
комп'ютерних систем**

Лабораторна робота № 1

з дисципліни
Бази даних і засоби управління

*на тему: “Проектування бази даних та ознайомлення з
базовими операціями СУБД PostgreSQL”*

Виконала: студентка III курсу

ФПМ групи КВ-12

Ус В. О.

Перевірив:

Павловський В. І.

Київ 2023

Метою роботи є здобуття вмінь проектування бази даних та практичних навичок створення реляційних баз даних за допомогою PostgreSQL.

Завдання роботи полягає у наступному:

1. Розробити модель «сутність-зв'язок» предметної галузі, обраної студентом самостійно, відповідно до пункту «Вимоги до ER-моделі».
2. Перетворити розроблену модель у схему бази даних (таблиці) PostgreSQL.
3. Виконати нормалізацію схеми бази даних до третьої нормальної форми (3НФ).
4. Ознайомитись із інструментарієм PostgreSQL та pgAdmin 4 та внести декілька рядків даних у кожен з таблиць засобами pgAdmin 4.

Модель «сутність-зв'язок» для платформи замовлення та доставки продуктів харчування

Обрана предметна галузь передбачає моделювання платформи для замовлення та доставки продуктів харчування.

Сутності

Згідно цієї області для побудови бази даних було виділено наступні сутності:

Користувач: Представляє користувачів платформи. Має атрибути, такі як ID користувача, прізвище та ім'я і номер телефону.

Заклад: Представляє магазини або заклади, які пропонують продукти харчування для замовлення. Має атрибути, такі як ID закладу, назва закладу та номер телефону для замовлення.

Продукт: Описує продукти, доступні для замовлення в закладах. Має атрибути, такі як ID продукту, ID закладу, назва та ціна.

Замовлення: Представляє інформацію про замовлення користувачів. Має такі атрибути, як ID замовлення, ID користувача, ID продуктів та сума для оплати.

Доставка: Відображає інформацію про саму доставку. Має атрибути, такі як ID доставки, ID замовлення, час доставки, адреса доставки.

Опис зв'язків

Зв'язок між "Користувач" і "Замовлення" є $1:N$, що означає, що один користувач може мати багато замовлень, але кожне замовлення належить лише одному користувачу. Тобто один користувач може робити багато замовлень, і кожне замовлення належить конкретному користувачеві.

Зв'язок між "Заклад" і "Продукт" є $1:N$, що означає, що кожен заклад може пропонувати багато продуктів, але кожен продукт належить лише одному закладу. Цей зв'язок визначає, які продукти доступні в кожному закладі.

Зв'язок між "Замовлення" і "Продукт" є $M:N$, що означає, що кожне замовлення може містити багато різних продуктів, і в той же час, кожен продукт може бути частиною багатьох різних замовлень. Тобто кілька замовлень можуть включати один і той самий продукт, і одне замовлення може містити різні продукти.

Зв'язок між "Замовлення" і "Доставка" є $1:N$. Це означає, що кожне замовлення має лише одну доставку, а доставка може мати багато замовлень з різних закладів харчування.

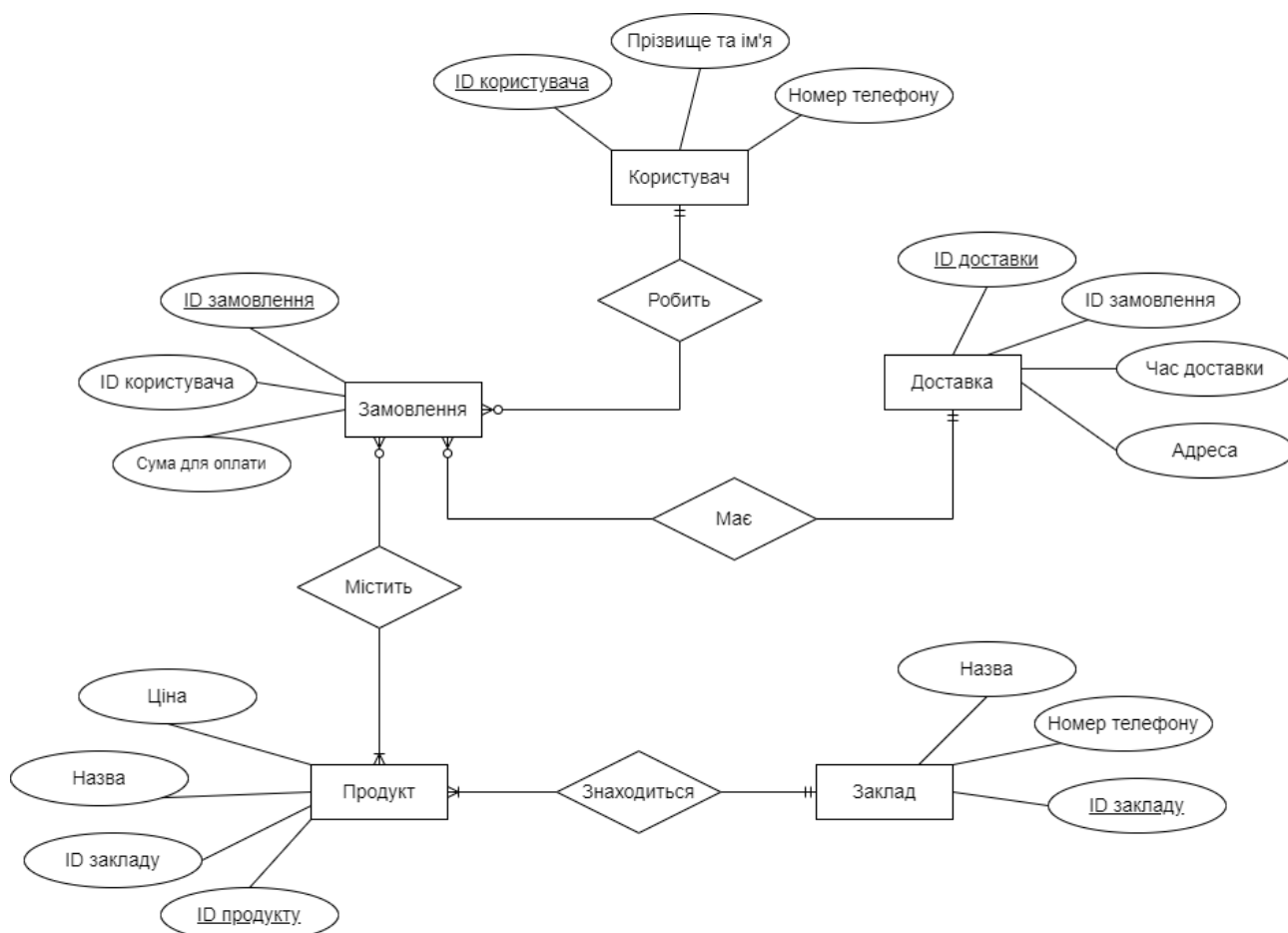

Рисунок 1 - ER-діаграма, побудована за нотацією Чена

Опис процесу перетворення

Сутність Користувач було перетворено в таблицю «User», яка має первинний ключ `id_user` та атрибути `name_user`, `phone_user`.

Сутність Замовлення було перетворено в таблицю «Order», яка має первинний ключ `id_order`, зовнішній ключ `id_user` та атрибут `sum`.

Сутність Продукт було перетворено в таблицю «Product», яка має первинний ключ `id_product`, зовнішній ключ `id_shop` та атрибути `name_product`, `price`.

В логічній моделі неможливий безпосередній зв'язок M:N, а в концептуальній моделі він існує між сутностями Замовлення і Продукт. Для його представлення було введено допоміжну таблицю Замовлення_Продукт, для збереження даних про продукти в кожному замовленні (рис. 2).

Сутність Заклад було перетворено в таблицю «Shop», яка має первинний ключ `id_shop` та атрибути `name_shop`, `phone_shop`.

Сутність Доставка було перетворено в таблицю «Delivery», яка має первинний ключ `id_delivery`, зовнішній ключ `id_order` та атрибути `time`, `adress`.

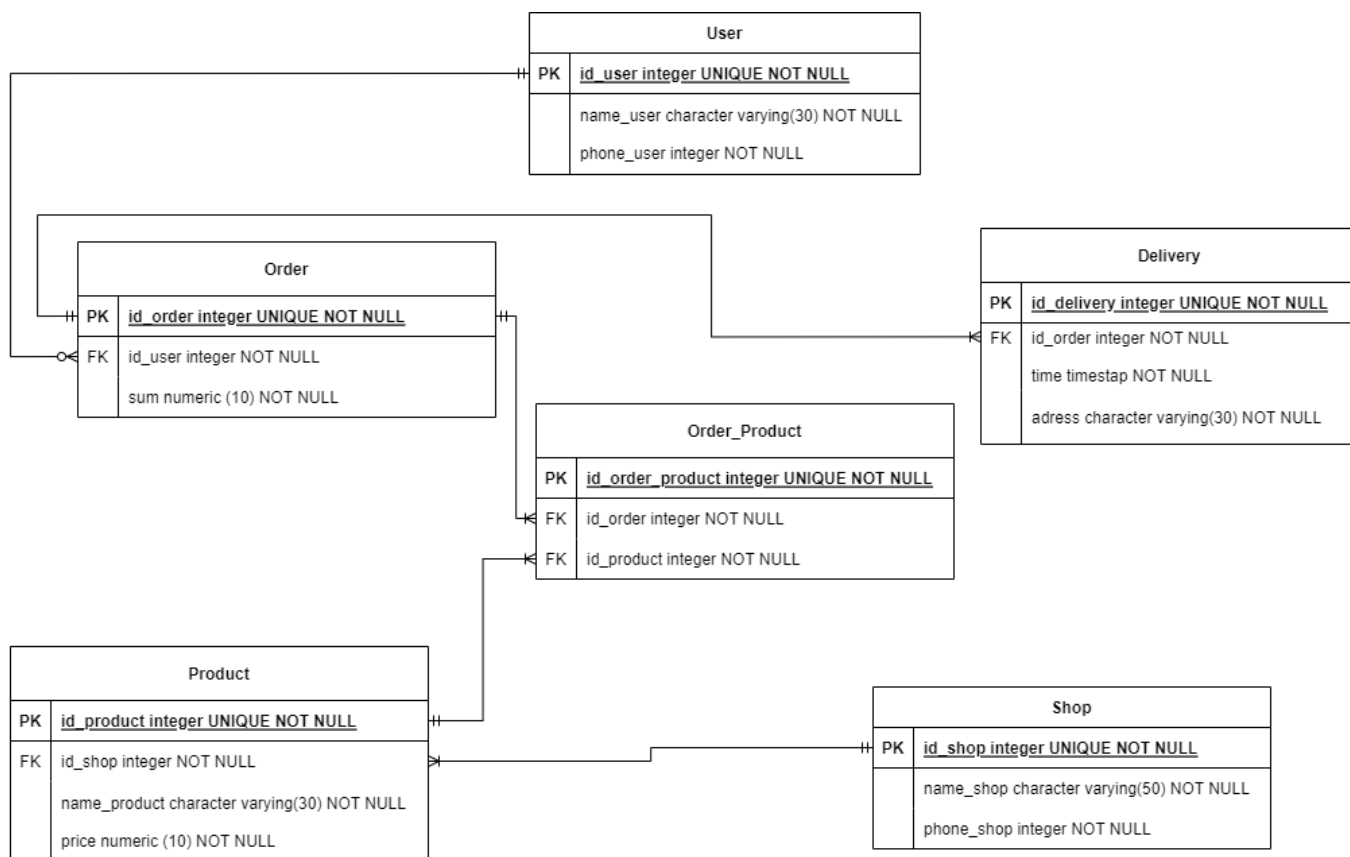

Рисунок 2 – Схема бази даних

Функціональні залежності

Для оцінки відповідності схеми бази даних нормальним формам НФ1, НФ2 та НФ3, спершу розглянемо функціональні залежності в даній схемі:

Сутність "User":

Первинний ключ: id_user

Атрибути: name_user, phone_user

Нормальна форма НФ1: Для НФ1 всі атрибути повинні бути атомарними, тобто не розкладатися на більш дрібні складові. У цій сутності немає атрибутів, які розкладаються, тож вона відповідає НФ1.

Нормальна форма НФ2: Для НФ2 повинні виконуватися всі вимоги НФ1, і кожен неключовий атрибут повинен повністю залежати від первинного ключа. В даній сутності атрибути name_user і phone_user обидва повністю залежать від id_user, тож вона також відповідає НФ2.

Нормальна форма НФ3: Для НФ3 повинні виконуватися всі вимоги НФ2, і кожен неключовий атрибут повинен бути непрямо залежний від первинного ключа через інші неключові атрибути. У даній сутності атрибути name_user і phone_user не залежать від інших атрибутів, окрім id_user, тому сутність також відповідає НФ3.

Сутність "Order":

Первинний ключ: id_order

Зовнішній ключ: id_user

Атрибути: sum

Нормальна форма НФ1: Сутність відповідає НФ1, оскільки всі атрибути є атомарними.

Нормальна форма НФ2: Сутність відповідає НФ2, оскільки sum повністю залежить від id_order.

Нормальна форма НФ3: Сутність відповідає НФ3, оскільки sum не залежить від жодного іншого атрибута окрім id_order.

Сутність "Product":

Первинний ключ: id_product

Зовнішній ключ: id_shop

Атрибути: name_product, price

Нормальна форма НФ1: Сутність відповідає НФ1, оскільки всі атрибути є атомарними.

Нормальна форма НФ2: Сутність відповідає НФ2, оскільки name_product і price повністю залежать від id_product.

Нормальна форма НФ3: Сутність відповідає НФ3, оскільки name_product і price не залежать від жодного іншого атрибута окрім id_product.

Сутність "Shop":

Первинний ключ: id_shop

Атрибути: name_shop, phone_shop

Нормальна форма НФ1: Сутність відповідає НФ1, оскільки всі атрибути є атомарними.

Нормальна форма НФ2: Сутність відповідає НФ2, оскільки name_shop і phone_shop повністю залежать від id_shop.

Нормальна форма НФ3: Сутність відповідає НФ3, оскільки name_shop і phone_shop не залежать від жодного іншого атрибута окрім id_shop.

Сутність "Delivery":

Первинний ключ: id_delivery

Зовнішній ключ: id_order

Атрибути: time, address

Нормальна форма НФ1: Сутність відповідає НФ1, оскільки всі атрибути є атомарними.

Нормальна форма НФ2: Сутність відповідає НФ2, оскільки time і address повністю залежать від id_delivery.

Нормальна форма НФ3: Сутність відповідає НФ3, оскільки time і address не залежать від жодного іншого атрибута окрім id_delivery.

Загальний висновок: Всі сутності схеми бази даних відповідають НФ1, НФ2 та НФ3, оскільки всі атрибути є атомарними і виконують умови нормальних

форм. Тобто, схема бази даних є добре структурованою з точки зору нормалізації даних.

Таблиці бази даних у pgAdmin4

Копії екрану з pgAdmin4, що відображають назви, типи та обмеження на стовпці:

User

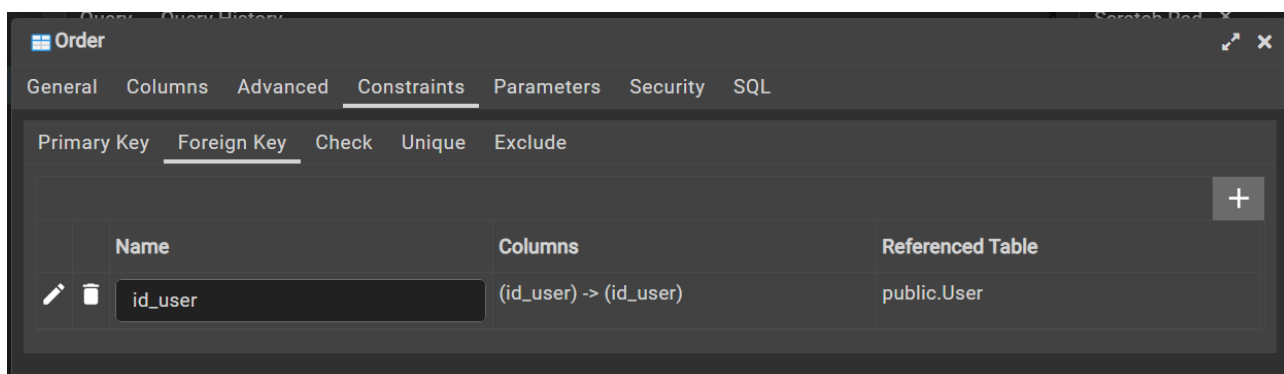
Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
id_user	integer			☒	☒	
name_user	character varying	30		☒	☐	
phone_user	integer			☒	☐	

Немає зовнішніх ключів.

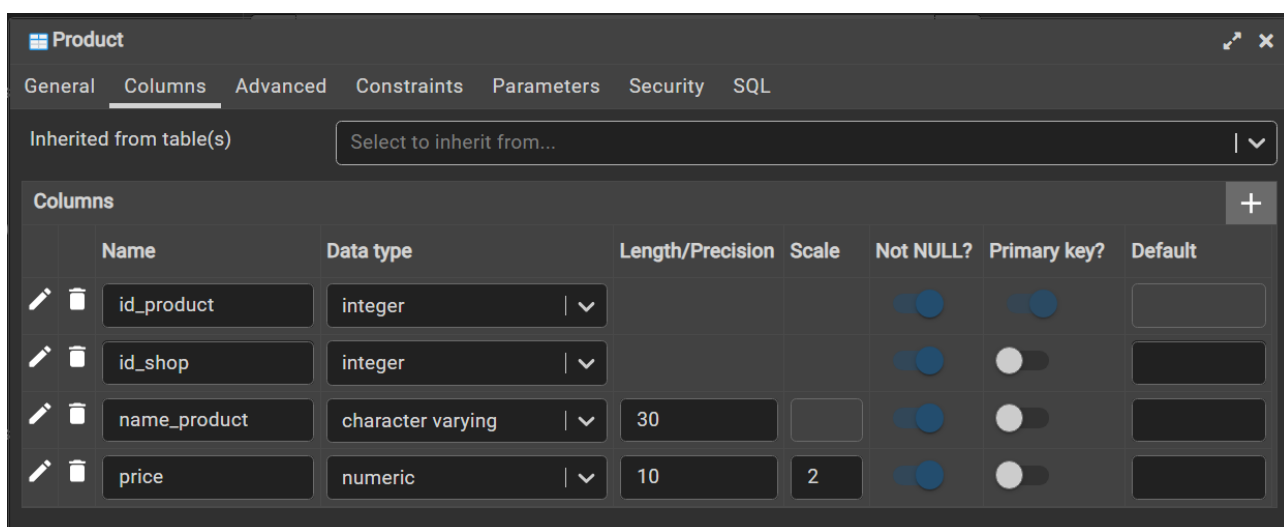
Order

Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
id_order	integer			☒	☒	
id_user	integer			☒	☐	
sum	numeric	10	2	☒	☐	0

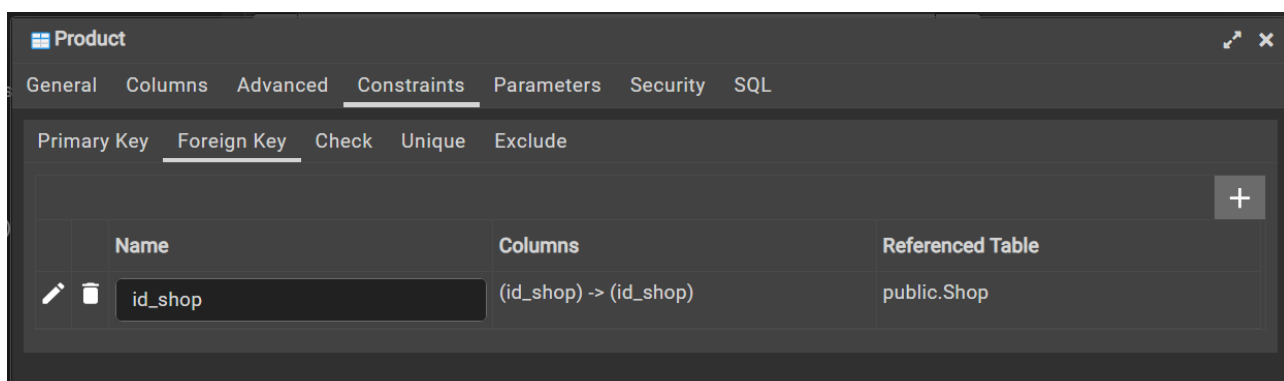
Має зовнішній ключ

Product

Має зовнішній ключ

Order Product

Order_Product

General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

Inherited from table(s)

Columns							
	Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
		id_order_product	integer			☒	<input type="text"/>
		id_order	integer			☐	<input type="text"/>
		id_product	integer			☐	<input type="text"/>

Має зовнішні ключі

Order_Product

General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

Primary Key Foreign Key Check Unique Exclude

Name	Columns	Referenced Table		
		id_order	(id_order) -> (id_order)	public.Order
		id_product	(id_product) -> (id_product)	public.Product

Shop

Shop

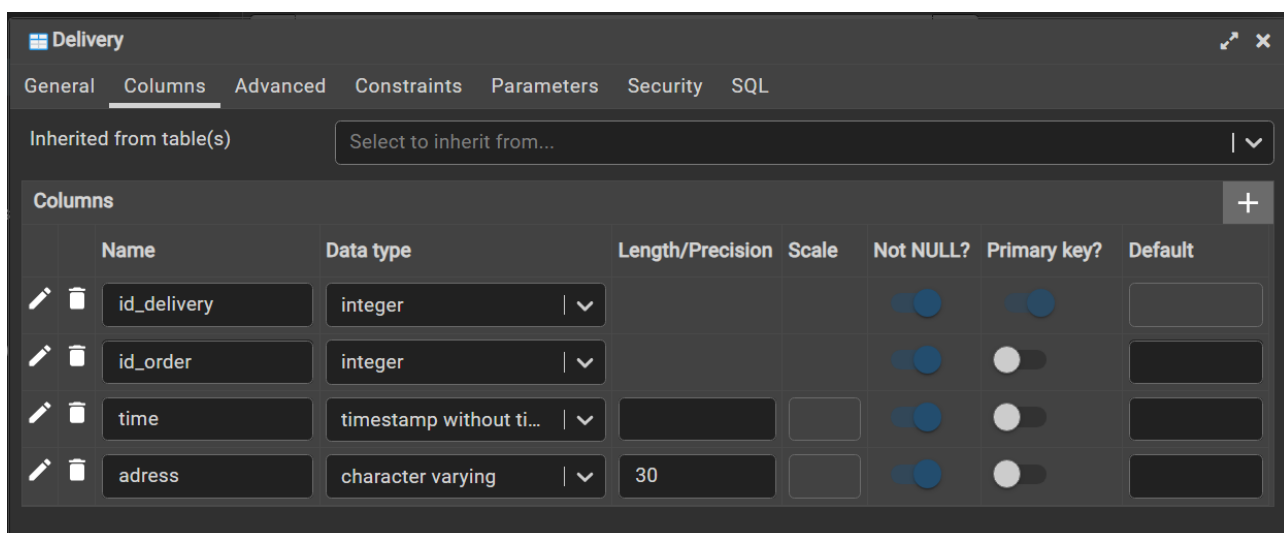
General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

Inherited from table(s)

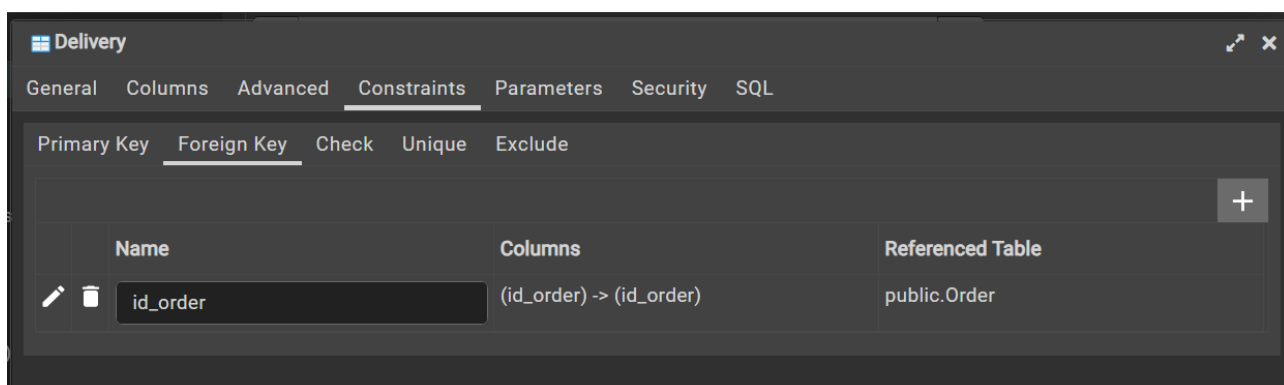
Columns							
	Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
		id_shop	integer			☒	<input type="text"/>
		name_shop	character varying	50		☐	<input type="text"/>
		phone_shop	integer			☐	<input type="text"/>

Немає зовнішніх ключів

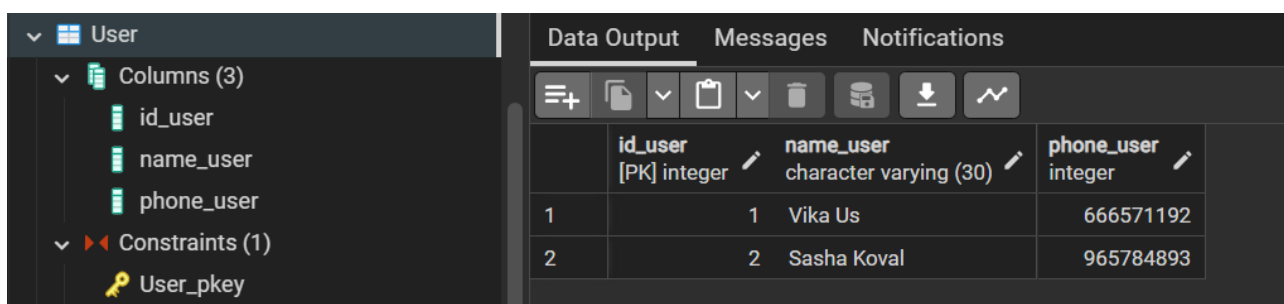
Delivery

Має зовнішній ключ

Копії екрану з pgAdmin4, що відображають вміст таблиць бази даних у PostgreSQL

Таблиця «User»

Order	Data Output	Messages	Notifications
<div>Columns (3)</div> <div>id_order</div> <div>id_user</div> <div>sum</div> <div>Constraints (2)</div> <div>Order_pkey</div> <div>id_user</div>	<div>id_order [PK] integer</div> <div>id_user integer</div> <div>sum numeric (10,2)</div>		
	1	5	1
	2	6	2

Таблиця «Order»

Product	Data Output	Messages	Notifications
<div>Columns (4)</div> <div>id_product</div> <div>id_shop</div> <div>name_product</div> <div>price</div> <div>Constraints (2)</div> <div>Product_pkey</div> <div>id_shop</div>	<div>id_product [PK] integer</div> <div>id_shop integer</div> <div>name_product character varying (30)</div> <div>price numeric (10,2)</div>		
	1	2	Bread
	2	3	Cheese
	3	2	Apple
	4	3	Milk

Таблиця «Product»

Order_Product	Data Output	Messages	Notifications
<div>Columns (3)</div> <div>id_order_product</div> <div>id_order</div> <div>id_product</div> <div>Constraints (3)</div> <div>Order_Product_pkey</div> <div>id_order</div> <div>id_product</div>	<div>id_order_product [PK] integer</div> <div>id_order integer</div> <div>id_product integer</div>		
	1	2	5
	2	3	5
	3	4	6
	4	5	6

Таблиця «Order_Product»

Shop	Data Output	Messages	Notifications
<div>Columns (3)</div> <div>id_shop</div> <div>name_shop</div> <div>phone_shop</div> <div>Constraints (1)</div> <div>Shop_pkey</div>	<div>id_shop [PK] integer</div> <div>name_shop character varying (50)</div> <div>phone_shop integer</div>		
	2	Kolosok	666591134
	3	Silpo	999581123

Таблиця «Shop»

The screenshot shows a database management interface. On the left, a tree view displays the 'Delivery' table with its columns (id_delivery, id_order, time, adress) and constraints (Delivery_pkey, id_order). On the right, the 'Data Output' tab shows the table's data. The table has two columns: 'id_delivery' (integer, primary key) and 'id_order' (integer). The data rows are:

	id_delivery [PK] integer	id_order integer	time timestamp without time zone	adress character varying (30)
1	1	6	2023-10-06 15:35:00	Chornovola 8
2	2	5	2023-10-06 18:40:00	Studentska 5

Таблиця «Delivery»

Контакти:

GitHub: <https://github.com/vickaus/DataBase>

Telegram: @vicka_us